

Орчуулгын онолын зарим нэр томъёоны тухай

М.Амартайван³⁰ (МУБИС)

Түлхүүр үг: нэр томъёо, орчуулгын нэр томъёо, хэлмэрчлэх, зэрэгцээж хэлмэрчлэх, дагаж хэлмэрчлэх, хадмал орчуулга

Цахим сүлжээ улс орны хил хязгаарыг чөлөөтэй давж, цагаас цагт цаасан ном сониноос холдож байгаа зарим нэгэн байвч, цаасан ном сонины эринд ч цахим сүлжээний энэ эринд ч үнэ цэн нь унаагүй үргэлж л үгүйлэгдэж байгаа нэг зүйл бол сайн орчуулга мөн. Сайн орчуулгыг заяамал авьяастнууд хийнэ гэж зарим нэг нь хэлж магадгүй. Гэвч үнэндээ мэдлэг туршлага, уйгагүй хөдөлмөрийн үр дүн гэдэгтэй бид санал нэгдэх учиртай. Нэн ялангуяа практиктай нягт уялдсан онолын мэдлэгийг эрж, нягталж, хөгжүүлж явах нь энэ нарийн мэргэжлийн зовлон жаргалыг бусдаас илүү мэддэг мэдэрдэг орчуулагч хэлмэрч нарын нэг чухал үүрэг билээ.

Орчуулгын нэр томъёоны толиос олдож байгаа ганц нь 2001 онд Хүмүүнлэгийн ухааны их сургуулиас хэвлүүлсэн Го. Даваасамбуугийн “Орчуулга, түүнтэй холбоотой нэр томъёоны тайлбар толь” ажээ. Энэ толь хэрэглээ нь нэгэнт тогтворжсон нэр томъёо, бусдыг нь цаашид аажмаар тогтворжуулах үүднээс монгол үгээр толгойлуулж, бичгийн орчуулга төдийгүй аман орчуулгын нэр томъёог ч багагүй хамруулсан нь олзуурхууштай. Толийн ард орчуулгатай холбоотой зарим баримт сэлт(жишээлбэл, аман орчуулгад бичвэрийг товчлон тэмдэглэхэд түгээмэл хэрэглэгддэг тэмдгийн жагсаалтын хураангуй тайлбарын хамт) хавсаргажээ.

*Нэр томъёо нь өдөр тутмын хэрэглээний жирийн үгтэй харьцуулахад ганц утгатай, сэтгэлийн хөдөлгөөн илэрхийлдэггүй гол онцлогтой*³¹.

Дээрх толийг зохиогчийн дурдсанчлан, “Орчуулга, түүнтэй холбогдох монгол нэр томъёоноос хэрэглээ нь зүгширсэн нэг хэсэг байхад бас хэвшиж тогтворжоогүй, өөр өөрөөр ойлгогдох нэг хэсэг байна. Мөн нэг мөр болгемоор ч нэр томъёо ойлголтууд байна.”³² гэжээ. Үнэхээр бид орчуулгын онолын нэр томъёог нэр мөр болгох цаг нэгэнт болсон санагдана. Ингээд Го. Даваасамбуугийн толийн өмнөх үг болон толгой үг, монгол тайлбарыг голлон орчуулгын тухай зарим нэр томъёоны талаар өгүүлье. Цаашид уг толийн нэрийг товчлон “толь” гэнэ.

Зохиогч өмнөх үгэндээ хэд хэдэн жишээ хэлжээ. Эхлээд Монголд “... орчуулах үйл ажиллагааг төрөл бус нэг хэлснээс нөгөө хэлэнд бичгээр үйлддэг хүнийг дуун

30 МУБИС, ССТ, магистр

31 Р. Гүрбазар, Орчуулгын онол, дадлагын үндэс, ШУА, ХЗХ, УБ, 1996

32 Го. Даваасамбуу, Орчуулга, түүнтэй холбоотой нэр томъёоны тайлбар толь, ХУИС, УБ, 2001

хөрвүүлэгч(эрхэмсэг найруулга) буюу орчуулагч, амаар үйлдэгч хүнийг хэлмэрч, уг үйл ажиллагааг төрөл нэг хэлнээс нөгөө хэл рүү бичгээр үйлдэгчийг хөрвүүлэгч гэж тус тус заагтай хэрэглэх хандлага төлөвшиж байгааг анзаарахгүй байж боломгүй санагдана³³” гэжээ. Энд төрөл хэл гэдэг нь халх, буриад зэрэг нэг монгол хэлний олон аялгуу, эртний бичгийн хэл ба орчин цагийн хэл зэргийг өгүүлж байна. Тиймээс ч “монгол бичгээс кирилээр хөрвүүлнэ” гэж ярихаас “орчуулна” гэдэггүй. Дуун хөрвүүлэгч хэмээх үгийн тухайд хэлбичгийн ухааныг “дуун ухаан” гэж нэрлэж байсан үетэй холбогдоно. “Хөрвүүлэх” гэсэн үгийг МУ-ын ШУА-ийн Хэл зохиолын хүрээлэнгээс 5 ботиор 2008 онд гаргасан “Монгол хэлний дэлгэрэнгүй толь”-д, 1. Урвуулах, эргүүлэх, хөлбөрүүлэх, 2. Орчуулах, 3. Нэг бичгээс мөн хэлний нөгөө бичигт буулгах гэж тайлбарлажээ. Эхний хоёр утга Я.Цэвэлийн “ногоон толь” буюу “Монгол хэлн ий товч тайлбар толь”-д байдаг бол гурав дахь утгыг нэмж оруулсан байна. Нэгийг сонордуулахад, Монголын Орчуулагчдын Эвлэлээс 1994 оноос хойш «Дуун хөрвүүлэгч» цол, тэмдэг(Зураг1)-ийг өнөөг хүртэл гучаад шилдэг орчуулагчид олгожээ.

Ерөөс аман орчуулга, бичгийн орчуулга нь угтаа нэг юмны хоёр тал мөн боловч хоорондоо зарчмын ихээхэн ялгаатай, бие даасан шинжтэй, тус тусын өвөрмөц онцлогтой ойлголт ухагдахуун юм. Аман орчуулга хийдэг хүнийг “хэлмэрч” хэмээн нэрийдэж, мэдэхгүй хэлний үгсийг өөрийн хэлээр нэвтрүүлэх эс бөгөөс өөрийн хэлний үгсийг тэр хэлний үгээр ярилцагч сонсогчдод нэвтрүүлдэг хүнийг заан нэрлэж ирсэн байна.³⁴ “Хэлмэрч” гэсэн үгнээс үүссэн “хэлмэрчил”, “хэлмэрчлэх”, “хэлмэрчилхүй” гэсэн үгсийг эдүгээ багагүй хэрэглэж хэвшиж байна. Хүмүүс хэлмэрчилхүйг хэлмэрчлэхүй гэж буруу бичиж хэвшжээ. Зүй нь “хэл” гэсэн нэр үгнээс бусдад үг яриа дамжуулж хүргэх чадвартай хүн буюу “хэлмэрч” гэсэн нэр үүсч, үйл үг бүтээх –л дагавар залгаснаар “хэлмэрчил” гэсэн үг үүссэн бөгөөд, дахин –хуй/хүй хэмээх хоёр хэлбэрт нэршүүлэх дагавар залгаснаар “хэлмэрчилхүй” гэж үг бүтэж байгаа учир “хэлмэрчилхүй” гэж залруулах ёстой гэж үзэж байна. Тэгэхээр энд аман орчуулгыг “хэлмэрчлэх”, “хэлмэрчилхүй” гэж нэг үгээр оновчтой хэлж болж байна. Үүнээс улбаалан аман орчуулгатай холбоотой бусад нэр томъёог ч эдгээр хэлмэрч, хэлмэрчил, хэлмэрчлэх, хэлмэрчлэхүй гэсэн үгийг ашиглан нэрлэх нь зүйтэй санагдана.

Дараа нь, “Синхронный перевод” гэдгийн оронд “шууд орчуулга”, “хам цагийн орчуулга” гэсэн нэр томъёог ашиглаж байна. Байдлыг ажиглавал аман орчуулга гэж “синхронный перевод”, “последовательный перевод” гэж хоёр хуваагдах бөгөөд орчуулах үйл ажиллагааг үйлдэж байгаа хугацааных нь байдлаас хамааруулж “синхронный перевод”

33 Дээрх толь

34 С. Гансүх, Судар орчуулах эрдэм, УБ, 2013, 25, 27-р тал.

гэдгийг “зэрэгцмэл орчуулга”, “последовательный перевод” гэдгийг “дагамал орчуулга” гэж дүйлгэх нь боломжтой мэт санагдана” гэсэн байна. Ийнхүү аман орчуулгын хоёр үндсэн төрлийг дурдаж, оноох хувилбараа хэлсэн нь сайн хэрэг боловч тольд зэрэгцмэл орчуулгыг толгой үгээр оруулсангүй, “зэрэгцмэл орчуулгын загвар”, “зэрэгцмэл орчуулгын тасалдалт шинж”, “зэрэгцмэл орчуулгын үргэлжлэх шинж” гэсэн салбар ухагдахуунуудыг тайлбарлажээ. Үндсэн ухагдахууныг орхигдуулсан нь тоогүй. Аман орчуулгын нөгөө нэг үндсэн төрөл “дагамал орчуулга”(последовательный перевод, consecutive interpretation)-ыг “Тухайн бичвэрийг сонссоны дараа, эсвэл унисаны дараа гүйцэтгэх аман орчуулга. Дагамал орчуулга нь аман орчуулгын нэг хэлбэр юм. Түүнийг дотор нь тэмдэглэл бүхий дагамал орчуулга, догол мөрт-хэлцийн орчуулга, өөрөөр хэлбэл, анх дахь хэлээс хоёр дахь хэл рүү орчуулах орчуулга гэж хуваана” гэж оруулжээ. Үүнийг Чулуунбаатар³⁵ дүгнэхдээ, “Го. Даваасамбуу “зэрэгцмэл орчуулга” хэмээх нэр оноосон нь таримал мод, матмал сандал, зүймэл ширээ гэх мэттэй адилтган үзвэл хэлзүйн маш зөв хэлбэржүүлэлт болсон бөгөөд утга агуулгыг ч бас дээрх хүмүүсийн адил бүрэн илэрхийлж байна. Гэхдээ эдгээр олон хувилбараас нэр томъёог нэгэн мөн болгон шийдэх хэрэгтэй” гэсэн байна.

Харин Р. Гүрбазарын “Орчуулгын онол, дадлагын үндэс” номд³⁶ орчуулгын онол, дадлагын ухагдахууныг ухааран ойлгох, улмаар түүний нэр томъёог жигдлэн нэг мөр болгохын үүднээс орчуулга судлалын монгол, англи, франц, герман, орос 700 шахам нэр томъёог судалгааны явцад оноосноо хавсаргажээ. Уг хавсралтад “зэрэгцсэн орчуулга” synchronous translation синхронный перевод гэж байгаа боловч нөгөө төрлийг орхигдуулсан нь мөн л харамсалтай.

В.Н. Комиссаровын “Орчуулгын онол” номыг Л.Үржиндорж 2008 онд орчуулан сурах бичиг болгож гаргасан билээ. Орчуулагч Үржиндорж consecutive oral interpretation хэмээх ойлголтыг “Аман яриаг догол мөр, өгүүлбэрээр нь дагаж орчуулахыг дараалсан орчуулга гэдэг” гэжээ. Тэгээд МУИС-ийн ОУХДС-ийн Дипломат орчуулгын тэнхмээс гаргадаг Орчуулах эрдэм сэтгүүлийн 2009 оны дугаарт С.Дугармаа, Д.Батжаргал нар “Олон улсын хурал зөвлөлгөөний орчуулгын талаар” хэмээх өгүүлэл бичиж аман орчуулагчдыг бэлтгэх чухал санаа хэлсэн бөгөөд дээрх ойлголтыг “цувраа орчуулга” гээд Л.Үржинлхүндэвийн “дараалсан орчуулга”, С.Дугармаа, Д.Батжаргал нарын “цувраа орчуулга” хэмээхийн аль аль нь consecutive oral interpretation хэмээх ойлголтын агуулгыг оноогүй байна. Угтаа бол нүүр тулсан орчуулга буюу “шууд орчуулга”-ыг энэ ухагдахуунд хамруулан үзэх ёстой³⁷ гэсэн байна. Цааш нь өгүүлэхдээ, “С.Дугармаа, Д.Батжаргал нар “Зэрэгцээ орчуулгыг тусгай бэлтгэсэн бүхээгт сууж зэрэгцэн орчуулах бөгөөд чихэвчээр сонсоно” хэмээн тодорхойлсон байна. Л.Үржиндорж болохоор зэрэгцэн нэгэн цагт хийдэг “хам цагийн оруулга”, С.Дугармаа, Д.Батжаргал нар болохоор “зэрэгцээ орчуулга” хэмээн

35 Л. Чулуунбаатар, Орчуулгын үндсэн салбар, “Орчуулга болон бас бус зүйлийн тухай өгүүллүүд”, УБ, 2012, 31-р тал

36 Р. Гүрбазар, Орчуулгын онол, дадлагын үндэс, ШУА, ХЗХ, УБ, 1996

37 Л. Чулуунбаатар, Орчуулгын үндсэн салбар, “Орчуулга болон бас бус зүйлийн тухай өгүүллүүд”, УБ, 2012, 31-р тал

хоёр өөр нэр томъёо оноосон боловч угтаа *simultaneous* хэмээхийн агуулгын утгыг гаргасан ойролцоо утгат үгсээр нэрлэсэн нь утгад харилцахгүй байна. “Орчуулах эрдэм” сэтгүүлд “Харилцааны онол, орчуулга” хэмээх өгүүлэл бичсэн Я.Хишигт, Ж.Баянсан нарынхаар бол энэ нь “дам орчуулга” бөгөөд нүүр тулан хийхгүй техник хэрэгсэл ашиглан нэгэн цагт далдаас дам байдлаар орчуулж байгаа болохоор ингэж бас хэлж болох талтай³⁸” гэж үзжээ.

Я.Хишигт, Ж.Баянсан нар “Аливаа хэлээр харилцахад наанадаж хоёр хүн оролцдог бөгөөд харилцагчид нүүр тулж харилцахыг шууд харилцаа, харилцагчид нүүр эс учран, ном зохиол, бичиг болон радио телевиз зэрэг техник хэрэгслээр дамжуулж харилцахыг дам харилцаа гэдэг. Шууд болон дам харилцах үйл ажиллагаа нь өөр өөрийн өвөрмөц онцлогтой. Шууд буюу тулж харилцахад харилцагчдын сэтгэл хөдлөлийн байдал нь дуу хоолойны өнгө аяс, гар, биеийн хөдөлгөөн, нүүр царайны байдал, нүдний харцанд ч илэрч байдаг. Аман орчуулгын дараагийн нэг төрөл бол *simultaneous interpretation* бөгөөд, “Хамгийн их идэвхтэй хөдөлмөр шаардсан, хүн техник хоёулыг оролцуулдаг орчуулга юм. Энэ нь яригчтайгаа нэгэн зэрэг орчуулаад явж болдог аман орчуулгын онцгой нэгэн төрөл.”³⁹” хэмээн тодорхойлсон байна. Харилцааны талаас авч үзвэл яах аргагүй толинд дурдсан “зэрэгцмэл орчуулга” дам орчуулга болж, “дагамал орчуулга” шууд орчуулга болно. Гэтэл зарим хүмүүс өнөө хэр нь зэрэгцмэл орчуулгыг шууд орчуулга гэж эндүүрдэг. Энэ нь шууд зэрэгцээд хэлмэрчилдэг болохоор “шууд” гэж ойлгодогтой холбоотой. Мэдээж хэдий зэрэгцэвч нэгээс хоёр өгүүлбэр өгүүлсний дараа орчуулж эхлэх нь ойлгомжтой. Харин Я.Хишигт, Ж.Баянсан нар тайлбарлахдаа *Шууд орчуулгад илтгэгчийн ярианы дундуур тасалж юмуу эсвэл дууссаны дараа орчуулдаг...* гэснээс ярианы дундуур тасална гэдэг нь тун зохимжтой тайлбар болжээ. Учир нь ярианы дундуур таслах нь хэлмэрчийн ёс зүйд нийцэхгүй. Илтгэгчийн яриаг хэлмэрчлэхэд төвөгтэй сунжрах вий гэхээс эмээж байгаа бол хэлмэрчлэх агуулгыг зохих хэмжээгээр тасалж хэлэхийг илтгэгчээс урьдчилан хүсэх нэг арга бий.

Ингэхээр нэг ухагдахууныг синхрон орчуулга, хам цагийн орчуулга, шууд орчуулга, зэрэгцээ орчуулга, зэрэгцмэл орчуулга, зэрэгцсэн орчуулга, нөгөөг нь цуваа цагийн орчуулга, цувраа орчуулга, шууд орчуулга, дараалсан орчуулга, дагамал орчуулга гэх мэт маш олон янзаар нэрлэж байгааг нэг мөр болгох зайлшгүй шаардлагатай байна.

Аман орчуулгын нэр томъёог⁴⁰ “хэлмэрчлэх” гэсэн нэрийн дор нэгтгэх нь бичгийн

38 Дээрх номын 32-33-р тал

39 Дээрх номын 34-р тал

40 Тольд аман орчуулга(устный перевод, oral translation)-ыг “Нэг хэлнээс нөгөө хэлэнд тухайн мэдээллийн агуулгыг бичиж тэмдэглэхгүйгээр дамжуулан буулгах үйл явц. Мөн зэрэгцмэл орчуулга, дагамал очруулга, хуудаснаас хийх орчуулга зэрэг бие даасан очруулгын төрлийг нэгтгэсэн ухагдахуун гэж хэлж болно. Аман орчуулгыг өөрөөр “цээж орчуулга” гэж нэрлэх нь бий.” гээд, сонссон зүйлийн аман орчуулга(устный перевод, interpretation), сонссон зүйлийн бичмэл орчуулга(писменный перевод наслух, aural written translation), аман ярианы аман орчуулга(устно-устный перевод, oral-oral translation), аман ярианы бичмэл орчуулга(устно-писменный перевод, oral-written translation), бичмэл эхийн аман орчуулга(писменно-устный перевод, written-oral translation), бичмэл эхийн бичмэл орчуулга(писменно-писменный перевод, written-written translation), харааны аман орчуулга(зрительно-устный перевод, visual-oral translation), харааны бичмэл орчуулга(зрительно-письменный перевод, visual-written translation) зэрэг олон хэлбэр байдгийг тус тус толгой үгээр оруулж тайлбарлажээ.

орчуулга, аман орчуулгыг хялбар ялгах нэг үндэс болно. Учир нь зэрэгцмэл орчуулга, хам цагийн орчуулга гэхчилэн нэрлэх нь бичгийн орчуулгад ийм ухагдахуун байдаг мэт төөрөгдөл үүсгэж болзошгүй тул анх харж сонсоход аман орчуулгын тухай юм байна гэж мэдэгдэхээр “хэлмэрчлэх” гэсэн үгийг хэрэглэх нь зохистой болов уу. Нөгөө талаар бид “хэлмэрчлэл”, “хэлмэрчилгэ” гэсэн үг үүсгэж хэлэлцдэггүй учир “хэлмэрчлэх” гэсэн үгийг сонгож болох бөгөөд, гагцхүү энэ үгээр хэллэг үүсгэхдээ “зэрэгцмэл хэлмэрчлэх”, “зэрэгцээ хэлмэрчлэх”, нөгөөг нь “дагамал хэлмэрчлэх”, “цувраа хэлмэрчлэх” гэх нь хэлний зүйд төдийлөн нийцгүй тул миний бие хэлмэрчлэх энэхүү үндсэн хоёр төрлийг “зэрэгцэж хэлмэрчлэх”, “дагаж хэлмэрчлэх”⁴¹ гэж оноох саналтай байна.

Бас нэг эргэлзээтэй нэр томъёо бол “хадмал орчуулга”. Энгийн хэрэглээнд энэ хэллэгийг голдуу орос хэлний титр, англи хэлний subtitle гэсэн үгийг орчуулахдаа хэрэглэж байна. Гэтэл тольд *Хадмал орчуулга(пословный перевод, подстрочный перевод, literal translation, verbal translation, word by word translation) – Эх бичвэрт байгаа үгсийг тэдгээрийн өгүүлбэр зүйн болон утга зүйн холбоог харгалзалгүйгээр байгаа дарааллаар нь механикаар оноох орчуулга. Хадмал орчуулга гэдэг нэр томъёоны оронд “үг бүрчилсэн орчуулга”, “үг дараалсан орчуулга” гэсэн нэр томъёог хэрэглэх нь бий.* гэж тайлбарласан нь мэргэжлийн нэр томъёо, энгийн хэрэглээ хоёрын хооронд “том ангал” буюу үл ойлголцол үүсгэж болзошгүй байна. Тольд тайлбарласныг “үгчилсэн орчуулга” гээд, харин эртний уламжлалаар үүнийг үгийг үгээр нь хадаж орчуулсан “хадмал орчуулга” хэмээх нь ч бий гэж нэмж тайлбарлаж болох юм.

Түүнчлэн орчуулгын онолд орц хэл, гарц хэл гэж нэр томъёо байх бөгөөд, тольд *орц хэл(входны язык, input language) – 1. Машинаар орчуулахаар цахим тоолуурт оруулж байгаа хэл. 2. Хоёр хэлний тольд эхлэн өгсөн үг, үгийн сангийн нэгж. Өөрөөр хэлбэл, толийн зүүн гар талын хэл. Жишээ нь “Монгол-орос хэлний толь”-ийн монгол нь орц хэл болно.*

Гарц хэл(выходной язык, target language) output байх юстой. – 1. Машинаар орчуулж гаргасан хэл. 2. Хоёр хэлний тольд нэг хэлний үг, үгийн сангийн нэгжийг нөгөө хэлний үг, үгийн сангийн нэгжээр утга оноон орчуулсан хэл. Өөрөөр хэлбэл, толийн баруун гар талын хэл. Жишээ нь, “Монгол-орос толь”-ийн орос нь гарц хэл болно гэжээ.

Үүнээс гадна бас нэг тохиолдол буюу орчуулгын ерөнхий онолд орчуулах бичвэрийн хэлийг “гарц хэл”, орчуулгын хэлийг “орц хэл” гэж бас хэлж болохыг⁴² миний бие солонгос зохиогчийн “Хэлмэрчлэх, орчуулах үндэс” номыг орчуулахдаа тусгасан бөгөөд, тольд тайлбарласнаас юугаараа ялгаатайг сайтар ойлгуулж тайлбарлах, эсвэл зүгээр “орчуулах бичвэрийн хэл”, “орчуулгын хэл” гэдгээр авч болох талтай.

41 Дагаж хэлмэрчлэх, зэрэгцэж хэлмэрчлэх хоёр арга байдаг бөгөөд, дагаж хэлмэрчлэхдээ илтгэлийг сонсонгоо тэмдэглэл хөтлөд тэмдэглэсэн агуулгаа ашиглан хэлмэрчилдэг. (Чэв Жонхва, Хэлмэрчлэх орчуулах үндэс, 2004, 85-р тал) Энэ нь хэлмэрчлэх явцад агуулгыг тэмдэглэн ашиглаж болох тухай хэсэгт орсон тайлбар бөгөөд, тэмдэглэлийг заавал хийх ёстой гэсэн үг биш, хэрэглэх эсэх нь тухайн хэлмэрчийн сонголт гэдгийг анхаарах ёстой.

42 Машинаар орчуулах тохиолдол болон толь бичгээс монголоос солонгосоор орчуулбал монгол хэл орц хэл, солонгос хэл гарц хэл болно. Харин эх бичвэрийг монголоос солонгосоор орчуулж байгаа бол монгол хэл гарц хэл, солонгос хэл орц хэл болно гэсэн үг.

Түүнчлэн оросоор эквивалент гэдэг нэр томъёог монголоор тольд “дүйлт⁴³”, Гүрбазар “дүйх үг⁴⁴, дүйц⁴⁵”, зарим номд “оноолт” гэсэн байдаг бол, миний бие “тэнцэл” гэж орчуулж байв. Эдгээрийг ч нягталж нэр томъёог нэг мөр болгох хэрэгтэй. Энэ мэтчилэн олон нэр томъёог цэгцлэх шаардлага зүй ёсоор бий болсныг орчуулга сонирхон судлагч хэн бүхэн анхааралдаа авууштай.

Эцэст нь дүгнэхэд, орчуулгын тухай нэр томъёо олон бийг нухацтай судалж, сайтар монголчлон, оновчтой тайлбарлаж, зөв зааж сургах нь нэн чухал байна.

Resume

There's a just one dictionary about translation terms, in Mongolia. Translators and interpreters have to discuss on translation terms, and have to make an effort to unite these terms. In my opinion terms about interperetation should be united in Mongolian language like 'khelmerchlekh', not 'aman orchuulga', 'yarianii orchuulga' and others, to avoid not to be confused with terms.

Ашигласан ном:

С. Гансүх, Судар орчуулах эрдэм, УБ, 2013

Р. Гүрбазар, Орчуулгын онол, дадлагын үндэс, ШУА, ХЗХ, УБ, 1996

Го. Даваасамбуу, Орчуулга, түүнтэй холбоотой нэр томъёоны тайлбар толь, ХУИС, УБ, 2001

Орчуулах эрдэм V, “Орчуулгын онол арга зүйн асуудалд: Орчин үе, чиг хандлага, онцлог”, МУИС, ОУХС, Дипломат орчуулгын тэнхим, 2013

Чвэ Жонхва, Хэлмэрчлэх орчуулах үндэс, УБДС, 2004

Л. Чулуунбаатар, Орчуулга болон бас бус зүйлийн тухай өгүүллүүд, УБ, 2012

---

43 Дүйлт(эквиваленты, equivalent) – Эх бичгийн хэл, орчуулгын хэлний нэгжүүд хоорондоо хам бичвэрээс үл хамааран байнга, адил тэнцүү утгаараа тогтмол тохирох үзэгдэл.

44 Дүйх үг, тохироо үг *equivalency* эквивалент

45 Орчуулгын дүйц *equivalency* эквивалентность перевода